

การกำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติเป็นความผิดมูลฐาน
ในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดว่าด้วยการป่าไม้

นายศราวุธ ไชยรัตน์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2547

ISBN 974-17-7109-6

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

PRESCRIBING OF OFFENCES RELATING TO NATURAL RESOURCES TO THE
PREDICATE OFFENCES OF ANTI – MONEY LAUNDERING ACT : A STUDY OF
OFFENCES RELATING TO FOREST LAWS

Mr.Sarawut Chairat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2004

ISBN 974-17-7109-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การกำหนดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินทางกรรมชาติเป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดว่าด้วยการป่าไม้.

โดย

นายศราวุธ ไชยรัตน์

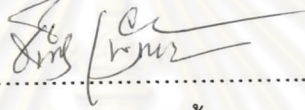
สาขาวิชา

นิติศาสตร์

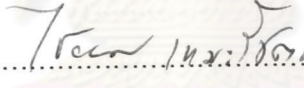
อาจารย์ที่ปรึกษา

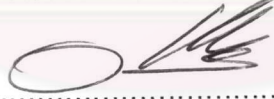
รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

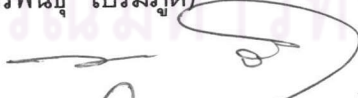

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ)

..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส)

..... กรรมการ
(พล.ต.ต.พีรพันธุ์ เปรมภูติ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์)

..... กรรมการ
(นายสุวัฒน์ คววม)

ศราวุธ ไชยรัตน์ : การกำหนดความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้เป็นความผิดมูลฐานใน
กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน : ศึกษาเฉพาะกรณีความผิดว่าด้วยการป่าไม้.
(PRESCRIBING OF OFFENCES RELATING TO NATURAL RESOURCES TO THE
PREDICATE OFFENCES OF ANTI – MONEY LAUNDERING ACT : A STUDY OF
OFFENCES RELATING TO FOREST LAWS)

อ. ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์วิระพงษ์ บุญญเษิต, 155 หน้า.

ISBN : 974-17-7109-6.

การกระทำความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้นั้นได้ส่งผลกระทบต่อสังคมโดยรวม โดยการกระทำ
ความผิดจะมีมูลเหตุจูงใจมาจากเงินได้จากการกระทำความผิดที่มีจำนวนมหาศาลซึ่งผลประโยชน์
เหล่านี้จะตกอยู่กับตัวนายทุนหรือผู้ถือสิทธิพลและเมื่อได้เงินหรือทรัพย์สินมาแล้วก็จะมีนำไปเปลี่ยน
สภาพไปเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น หรือจำหน่ายจ่ายโอนไปยังบุคคลอื่น ส่งผลให้กฎหมายที่ใช้บังคับใน
ปัจจุบันไม่สามารถไปดำเนินการกับทรัพย์สินเหล่านั้นได้ ในการกระทำความผิดจะปรากฏการจับกุม
ได้เฉพาะตัวชาวบ้านหรือลูกจ้างเท่านั้น แต่ผู้กระทำความผิดที่แท้จริงซึ่งเป็นนายทุนหรือผู้ถือสิทธิพล
นั้นกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ไม่สามารถเข้าไปดำเนินการได้ จึงจำเป็นจะต้องนำมาตรการของกฎหมาย
ป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาบังคับใช้ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดประเภทนี้
โดยอาศัยมาตรการในการยึดทรัพย์สินทางแพ่ง มาดำเนินการกับเงินได้จากการกระทำความผิดประเภท
นี้ อันจะเป็นการตัดมูลเหตุจูงใจของผู้กระทำความผิดที่เป็นนายทุนหรือผู้ถือสิทธิพล

ทั้งนี้การที่จะนำมาตรการของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินมาใช้บังคับได้นั้น
จะต้องกำหนดความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้เป็นความผิดมูลฐานเสียก่อน จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงปัญหา
หรือข้อจำกัดของการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ รวมทั้งศึกษาถึงหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการ
กำหนดความผิดมูลฐานว่าความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้มีองค์ประกอบครบถ้วนที่จะกำหนดเป็น
ความผิดมูลฐานหรือไม่

สาขาวิชาวิชานิติศาสตร์.....ลายมือชื่อนิติ.....
ปีการศึกษา.....2547.....ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

4486112334 : MAJOR LAWS

KEY WORD: MONEY LAUNDERING / PREDICATE OFFENCES / NATURAL RESOURCES

MR. SARAWUT CHAIRAT : PRESCRIBING OF OFFENCES RELATING TO NATURAL RESOURCES TO THE PREDICATE OFFENCES OF ANTI – MONEY LAUNDERING ACT : A STUDY OF OFFENCES RELATING TO FOREST LAWS . THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. VIRAPHONG BOONYOBHAS ,155 pp. ISBN 974-17-7109-6.

Offences relating to forest affect the society as a whole. The motivation for committing these offences is an enormous sum that goes to investors or influential person. They transform the money into other kinds of assets or transfer to other persons. As a result, the current applicable laws cannot ensure the full enforcement. In most cases relating to these offences, only villagers and employees are arrested. But the investors or influential persons who are the actual offenders can escape from the law enforcement. It is, therefore, necessary to apply all measures of Anti-Money Laundering Act in preventing and suppressing these offences. For example, civil forfeiture measure should be applied so as to eradicate the motivation of investors or investors.

However, in order to apply the measure of Anti-Money Laundering Act in a case of offence relating to forest, it is necessary to prescribe offences to natural resources to predicate offences. It is necessary to study problems and restrictions in the enforcement of forest-relating laws. Also essential is a study of principles in prescribing a predicate offence: whether offences relating to forest have all component of predicate offences.

Field of study.....LAWS.....Student's signature.....
Academic year.....2004.....Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ได้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสะดวกตาของท่านอาจารย์ผู้มีพระคุณ ที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำที่ดีในการทำวิทยานิพนธ์มาโดยตลอด ผู้เขียนขอกราบ ขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์วีระพงษ์ บุญโญภาส เป็นอย่างสูงที่ได้ให้ความกรุณาสละ เวลา รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำแนวทางในการเขียน ให้ความรู้ในการศึกษาค้นคว้าข้อมูล รวมทั้งข้อคิดต่าง ๆ และตรวจสอบควบคุมการเขียนวิทยานิพนธ์ตั้งแต่แรกเริ่ม จนวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณท่านศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ ที่ได้เสียสละ เวลา มาเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอกราบขอบพระคุณท่าน พล.ต.ต.พีระพันธุ์ เปรมภูติ ท่านรองศาสตราจารย์มัทยา จิตติรัตน์ และท่านสุวัฒน์ ธรรม ที่ได้เสียสละเวลา มาเป็น กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และขอขอบคุณ คุณสิริวิภา หาญศึกษา ที่ได้ให้คำแนะนำในการเขียน วิทยานิพนธ์ด้วยดี

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา และญาติ ที่ให้การสนับสนุนในทุกด้าน และให้กำลังใจในการศึกษา การเขียนวิทยานิพนธ์เสมอมา จนสำเร็จการศึกษา

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบรรพคณาจารย์ทางด้านนิติศาสตร์ทุกท่าน และเจ้า ของวิทยานิพนธ์ทุกฉบับที่ผู้เขียนได้นำมาอ้างอิงในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เอื้อเฟื้อข้อมูล ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องบัณฑิตศึกษา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และขอขอบพระคุณผู้ที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจทุก ๆ ท่าน ที่อยู่เบื้องหลังการศึกษาดลอด มา ที่ผู้เขียนไม่ได้นำมากล่าวในกิตติกรรมประกาศนี้ทั้งหมดทุกท่าน ขอกราบขอบพระคุณ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช-ฎ
สารบัญตาราง.....	ฏ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย.....	5
1.3 สมมติฐานของการศึกษาวิจัย.....	6
1.4 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย.....	6
1.5 วิธีการศึกษาวิจัย.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาวิจัย.....	7
บทที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายว่าเกี่ยวกับป่าไม้.....	8
2.1 ลักษณะทั่วไปของทรัพยากรป่าไม้.....	8
2.1.1 ความหมายของทรัพยากรป่าไม้.....	8
2.1.2 ความสำคัญและประโยชน์ของทรัพยากรป่าไม้.....	10
2.1.3 ประเภทของทรัพยากรป่าไม้.....	12
2.2 สาเหตุที่ทำให้ป่าไม้ถูกทำลาย.....	13
2.2.1 การเพิ่มขึ้นของประชากรไทย.....	14
2.2.2 ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	16
2.2.3 การจัดสรรป่าสัมปทานในเขตป่าสงวนต่าง ๆ.....	17
2.2.4 การขาดอุปกรณ์และกำลังเจ้าหน้าที่.....	17
2.2.5 ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี.....	18
2.3 ผลกระทบจากการที่ทรัพยากรป่าไม้ถูกทำลาย.....	19
2.3.1 ทรัพยากรดิน.....	19

2.3.2	ทรัพยากรน้ำ.....	19
2.3.3	ด้านเศรษฐกิจและสังคม.....	20
2.3.4	ปัญหาต่อสิ่งแวดล้อมในสังคมเมือง.....	21
2.4	มาตรการที่ใช้ในการอนุรักษ์และคุ้มครองทรัพยากรป่าไม้.....	22
2.4.1	มาตรการทางเศรษฐศาสตร์.....	22
2.4.2	มาตรการทางสังคม.....	23
2.4.3	มาตรการทางกฎหมาย.....	24
2.5	ลักษณะของการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	25
2.5.1	การลักลอบตัดฟันไม้โดยตรง.....	25
2.5.2	การกระทำความผิดโดยทางอ้อม.....	26
2.6	สถานการณ์ป่าไม้ของประเทศไทย.....	29
2.7	กฎหมายที่ใช้บังคับกับทรัพยากรป่าไม้.....	33
2.7.1	พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484	34
2.7.2	พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช 2507	35
2.7.3	พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พุทธศักราช 2504.....	36
2.8	สภาพบังคับของกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้.....	37
2.8.1	สภาพบังคับในทางอาญา.....	37
2.8.2	สภาพบังคับในทางแพ่ง.....	39
2.9	การสอบสวนคดีความผิดเกี่ยวกับการป่าไม้.....	41
2.10	สถิติการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	46
บทที่ 3	การบังคับใช้กฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	48
3.1	ความเป็นมาของการฟอกเงิน.....	48
3.2	ความผิดมูลฐานตามกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	52
3.2.1	ความหมายของความผิดมูลฐาน (Predicate Offences).....	53
3.2.2	หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดความผิดมูลฐาน.....	53
3.2.3	ความผิดมูลฐานตามพ.ร.บ.ป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงิน พ.ศ. 2542.....	54

3.2.4 วิเคราะห์หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการกำหนดความผิดมูลฐาน.....	55
3.3 เปรียบเทียบความผิดมูลฐานกับต่างประเทศ.....	59
3.3.1 ประเทศสหรัฐอเมริกา.....	61
3.3.2 ประเทศออสเตรเลีย.....	67
3.4 สภาพบังคับของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	71
3.4.1 สภาพบังคับของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงินต่อตัวบุคคล.....	71
3.4.2 สภาพบังคับของกฎหมายป้องกันและปราบปรามการ ฟอกเงินต่อตัวทรัพย์สิน.....	73
(ก) การริบทรัพย์สินในทางอาญา (Criminal Forfeiture Measure).....	73
(ข) การยึดทรัพย์สินทางแพ่ง (Civil Forfeiture Measure).....	74
บทที่ 4 การกำหนดความผิดเกี่ยวกับป่าไม้เป็นความผิดมูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน...	77
4.1 แนวความคิดในการกำหนดความผิดมูลฐาน เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ.....	77
4.2 ความเป็นมาของความผิดมูลฐานเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ	78
4.3 ความสำคัญของการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	85
4.3.1 ลักษณะของการกระทำความผิดในคดีป่าไม้.....	85
4.3.2 ผลกระทบจากการกระทำความผิด.....	87
4.3.3 ความผิดเกี่ยวกับป่าไม้ในมุมมองของ อาชญากรรมทางเศรษฐกิจ.....	89
4.3.4 กรณีศึกษาเกี่ยวกับการทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้.....	92
(ก) ป่าสาละวิน.....	92
(ข) กรณีการบุกรุกป่าสงวนแห่งชาติป่าแควระบบ-สียัด	96
4.4 ผู้กระทำความผิดในคดีป่าไม้.....	101
4.4.1 ข้าราชการ.....	101

4.4.2	พ้อคำ นายทุน.....	102
4.4.3	ราษฎร.....	103
4.5	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	104
4.5.1	ต่อตัวผู้กระทำความผิด.....	104
4.5.2	ต่อทรัพย์สินที่ได้จากการกระทำความผิด.....	104
4.6	เปรียบเทียบความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ กับความผิดมูลฐานในปัจจุบัน.....	111
4.7	เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการกำหนดความผิดมูลฐาน กับความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	113
4.7.1	เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นองค์กระทำความผิด หรือเครือข่ายข้ามชาติ.....	113
4.7.2	เป็นความผิดที่มีลักษณะของอาชญากรรมมีผลตอบแทน ในวงเงินที่สูง.....	114
4.7.3	เป็นความผิดที่มีลักษณะที่เป็นเรื่องยากมากที่จะนำ กฎหมายทั่วไปมาดำเนินลงโทษได้.....	115
4.7.4	เป็นความผิดที่มีลักษณะเป็นภัยต่อความมั่นคงในทาง เศรษฐกิจและสังคมของประเทศโดยรวม.....	116
4.8	ความจำเป็นในการกำหนดความผิดเกี่ยวกับป่าไม้เป็นความผิด มูลฐานในกฎหมายฟอกเงิน.....	116
4.8.1	ในด้านการป้องกันและปราบปรามการทำลาย ทรัพยากรป่าไม้.....	119
4.8.2	เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย.....	121
4.9	การบังคับใช้กฎหมายในคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้อันนำไปสู่ การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน.....	122
4.9.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมาย.....	122
	(ก) สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	123
	(ข) หน่วยงานตามความผิดมูลฐาน.....	125
	(ค) ตำรวจ.....	126

(ง) กรมสอบสวนคดีพิเศษ.....	128
(จ) อัยการ.....	129
(ฉ) ศาล.....	132
(ช) ประชาชน.....	133
4.9.2 ขั้นตอนในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้อันนำไป สู่การบังคับใช้กฎหมายฟอกเงิน.....	133
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	140
5.1 บทสรุป.....	140
5.2 ข้อเสนอแนะ.....	146
รายการอ้างอิง.....	150
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	155

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ตารางแสดงปริมาณพื้นที่ป่าไม้ของไทยในช่วงปี พ.ศ. 2481-2541.....	30
ตาราง 2 แสดงข้อมูลการอนุรักษ์ป่า.....	31
ตาราง 3 แสดงข้อมูลการทำไม้ / แปรรูปไม้	32
ตาราง 4 สถิติการดำเนินคดีความผิดเกี่ยวกับป่าไม้.....	46-47
ตาราง 5 ตารางเปรียบเทียบความผิดมูลฐาน.....	112
ตาราง 6 รายงานประจำปีสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน.....	117

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย